

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Iri Asaa na Anọ

Ikpughe Ihe Omimi Amụma: Ihe Arurụala nke Ezekiel, Nzuko nke Ụbọchị Ikpeazu, na Akara nke Anụ-Ọhịa ahụ

Jeff Pippenger
2024-02-07

Ihe arụ arụ anọ nke Ezekiel isi nke asatọ na-eduga n'ịdị elu nke idú-ndú ụka Laodisia nke Chineke nke ụbọchị ikpeazu ikpọ isi ala nye anyanwụ, ma si otú a nata akara nke anụ ọhịa ahụ. Isi nke sochirinụ, nke bụ otu ọhụụ ahụ, na-egosi ndị nọ n'ime ụka Chineke nke ụbọchị ikpeazu na-anata akara Chineke. Nwanneanyi White na-agwa anyị na ikachasi akara ahụ nke Ezekiel isi nke itoolu bụ otu ihe ahụ dị ka ikachasi akara a nọchiri anya ya na Mkpughe isi nke asaa. Chineke na-ekpe mba ikpe n'ogbo nke atọ na nke anọ ya, ma ihe arụ arụ anọ nke Ezekiel na-akowaputa ogbo anọ nke nnupuisi nke malitere na 1863, mgbe Adventizim Laodisia webatara adigboroja nke mbadamba nkume abụọ nke Habakuk, ndị e nyere dika ihe nnochianya nke mmekorita ogbugba ndụ dị n'etiti Chineke na ndị Ya, dika e si nye mbadamba nkume abụọ nke Iwu Iri ahụ na mmalite nke Izrel oge ochie.

Nwa-ehi ọlaedo Erọn bụ onyinyo aghugho, ihe nnochianya nke nnupuisi nke e gosiputara kpomkwem mgbe Chineke na-emeputa mbadamba abụọ ahụ nke na-anochi anya ezi onyinyo nke ekworo. Nwa-ehi ọlaedo Erọn na-anochi anya chaati aghugho nke 1863, nke wepuru "oge asaa" nke Levitikos iri abụọ na isii n'ozu ahụ, tinyere amuma oge ndi ozo. N'ihia ya, Adventizim Laodisia guzobere onyinyo nke ekworo n'isi mbido akuko ya, di ka Eron mere na akuko mmalite nke Izrel oge ochie, na dika Jeroboam mere na akuko mmalite nke alaeze ugwu nke Efraim.

"oge asaa," nke Levitikos iri abụọ na isii bụ amuma mbu banyere oge nke e duziri Miller ighota, o bukwa ya bu mkpuru-ola mbu nke oge amuma nke e wepuru n'onodu ya n'ime nnupuisi nke 1863. Afọ 1863 kporo akara mmalite nke ikpuchi mkpuru-ola nile nke nro Miller na iwebata mkpuru-ola ugha na mkpuru ego ugha. "Oge asaa ahụ" bụ nkume isi nkuku nke ndi na-ewu ulo juru. N'afọ 1863, o bu ndi bubu ndi na-ewu ulo nke ulo nsọ ndi Millerite ka wepuru nkume isi nkuku nke "oge asaa ahụ," ma n'ubochi ikpeazu ndi a, nkume ahụ aghoola isi nkuku. Nkume ahụ nọchiri anya Nkume nke Oge niile, e wee nochiekwia ya anya site n'ubochi nke Onyenwe anyi mere, n'ihia na o bu ihe nnochianya nke izu ike sabbat maka ala ahụ. N'afọ 1844, Adventism nke ndi Millerite baara usoro ofufe ugha nke Jeroboam mba, ma kewapu onwe ya n'aka "nzuko ndi na-akwa emo" ndi "nuriri onu" n'ihia ndakpo olileanya mbu.

A gwara ndi na-ewu ulo ka ha ghara ilaghachi ozo n'"ogbakọ ndi na-akwa emo," dika e nyere onye-amuma Judia iwu ka o laghachi Jerusalem site n'uzo ozo di iche na nke duru ya ruo 1844. Uzo ahụ duru ya ruo 1844 bu uzo ahụ o si puta, nke bu Protestantism, ma n'ime akuko ihe mere eme ahụ Protestantism aghowo Protestantism nke dapu n'okwukwe. E nyere ndi na-ewu ulo iwu ka ha ghara ilaghachi ozo n'"ogbakọ ndi na-akwa emo," a gwakwara ha ka ha ghara iri nri ha ma o bu inu mmiri ha. Ndi na-ewu ulo eriwo obere akwukwo ahụ nke di n'aka mmuo ozi ahụ n'afọ 1840, nri ahụ kwa di uto n'onu ha.

Iri na ịhụ nke amụma na-anọchi anya usoro e ji amụ Baịbụl. E nyere ndị Millerite ụzọ pụrụ iche ha ga-esi amụ Okwu Chineke, ma iwu ndị ahụ mịrịpụta ozi Baịbụl nke dị iche kpamkpam na nke ndị ọkà mmụta okpukpe nke Protestantism dapụrụ n’ezi okwukwe na nke Katolik ji usoro ha mebiri emebi mịrịpụta. Ndị na-ewu ụlọ, ndị bụkwa amụma Judia, agaghị alaghachi rie ma ọ bụ ịhụ n’usoro omumụ nke ma Protestantism dapụrụ n’ezi okwukwe ma ọ bụ Katolik. Amụma Judia mere kpomkwem ihe ahụ, si otú a na-akọwapụta na Adventism Laodicea ga-emekwa otu ihe ahụ n’afọ 1863; n’ihi na n’afọ 1863, ha ji arụmụka nkà mmụta okpukpe nke Protestantism dapụrụ n’ezi okwukwe jụ ngwa Miller tinyere “oge asaa,” ma si otú ahụ guzobe ihe oyiyi ekworo nke Eron na Jeroboam. N’oge ahụ ka ogbọ mbụ nke Adventism Laodicea bidoro.

Mgbe onye-amụma si Judia mesoro Jeroboam kparịta ụka, ọ malitere njem ya ịlaghachi Judia, ma o rughị ebe ahụ. Onye-amụma ahụ na-anọchi anya Adventizim nke Laodisia, nke, dika mkpughe si kwuo, batara n’ime mmegharị Millerite n’afọ 1856. Nwanyị White alaghị azụ n’ikpọ Adventizim Laodisia, ma ọ dighikwa ihe àmà Akwukwọ Nso na-egosi na Laodisia na-agbanwe mgbe ọ bụla. E nwere ndị mmadụ n’otu n’otu na-ahapụ ahụmahụ Laodisia nke onwe ha, ma dika ụka, a ga-awụpụ Laodisia n’onye Onyenwe anyị, n’ihi na Laodisia pụtara “ndị a kpebiri ikpe.” Adventizim na-eji nkọwa ahụ kwuo na ọ na-anọchi anya ụka dị n’oge ikpe n’ụlọ nso nke eluigwe. N’ime isi ha, ha na-ekweta akụkụ Ikpe Nnyocha nke ihe Laodisia pụtara, ma ha enweghị ike ịhụ Ikpe Mmezụ nke a na-anọchi anya nke ọma n’aha ha.

Dee degaara mmụọ-ozị nke nzukọ Laodisia akwukwọ, si; Ihe ndị a ka Amen ahụ kwuru, onye-àmà ahụ kwesiri ntụkwasị obi ma burukwa eziokwu, mmalite nke ihe Chineke kere eke; Amaara m ọrụ gị, na ị bughị oyi ma ọ bụ ọkụ: ọ ga-adị m mma ma a si na ị bụ oyi ma ọ bụ ọkụ. Ya mere, n’ihi na ị bụ lukuwom, na ị bughikwa oyi ma ọ bụ ọkụ, aga m agboputa gị n’onye m. N’ihi na ị na-asị, Abụ m ọgaranya, enwekwala m ụba n’ihe onwunwe, ọ dighikwa ihe ọ bụla na-efu m; ma ị maghị na ị bụ onye di njo, na onye ebere kwesiri, na ogbenye, na onye kpuru isi, na onye gba ọto. Mkpughe 3:14–17.

Onye-amụma Judia ahụ mechara lie ya n’otu ili ahụ na onye-amụma ụgha nke ghogburu ya ka o rie nri ya ma ịhụ ihe ọhụrụ ya. Ha abụọ mechara banye n’otu ili ahụ, onye-amụma ụgha nke Betel (ụka adigboroja) wee kpọọ ya nwanne ya mgbe ọ nwurụ.

Ma otu agadi onye-amụma biri na Betel; ụmụ ya wee bịa kọrọ ya ọrụ niile nwoke nke Chineke rụrụ n’ụbọchị ahụ na Betel: okwu ndị o kwuru n’ihu eze, ha kọkwara nna ha. Nna ha wee si ha, Òlee ụzọ o siri gaa? N’ihi na ụmụ ya ahụwo ụzọ nwoke nke Chineke ahụ, onye si Juda, siri gaa. O wee si ụmụ ya, Kwadobere m ịnyinya ibu. Ha wee kwadobere ya ịnyinya ibu ahụ: o wee nọkwasi ya, Gaa chuso nwoke nke Chineke, chọta ya ka ọ nọ ọdụ n’okpuru osisi oak: o wee si ya, Ọ bụ gị bụ nwoke nke Chineke onye si Juda bịa? O wee si, Ọ bụ m. O wee si ya, Soro m laa n’ụlọ, rie nri. O wee si, Agaghị m alaghachi soro gị, agaghikwa m eso gị banye: agaghikwa m eri nri ma ọ bụ ịhụ mmiri soro gị n’ebe a: N’ihi na e kwuru okwu n’aka m site n’okwu nke Onyenwe anyị, Ị gaghị eri nri ma ọ bụ ịhụ mmiri n’ebe ahụ, ị gaghikwa alaghachi site n’ụzọ i si bịa. O wee si ya, Abụ mkwa onye-amụma dika gị; mmụọ ozi gwakwara m site n’okwu nke Onyenwe anyị, si, Kpoghachite ya soro gị n’ụlọ gị, ka o rie nri ma ịhụ mmiri. Ma ọ ghaara ya ụgha. Ya mere, o soro ya laghachi, wee rie nri n’ụlọ ya, ịhụ mmiri. O wee ruo, ka ha nọ ọdụ n’ụlọ oriri, na okwu nke Onyenwe anyị bjakwutere onye-amụma ahụ kpoghachiri

ya: O wee kpokuo nwoke nke Chineke ahụ onye si Juda bja, si, Otú a ka Onyenwe anyị kwuru, N’ihi na i nupụwo isi megide ọnụ nke Onyenwe anyị, ma i debeghi iwu nke Onyenwe anyị Chineke gi nyere gi, Kama i laghachiri, rie nri ma nūọ mmiri n’ebe ahụ nke Onyenwe anyị kwuru gi, Erila nri, anụkwala mmiri; ozu gi agaghi abata n’ili nke nna gi hà. 1 Ndi Eze 13:11–22.

Ozi nke mmuo ozi nke abuo n’oge okpomoku nke afọ 1844, bu nke gosiri na uka ndi Protestant adaala ma ghoala umunwaanyi nke Katolik. Adventism nke Millerite akporo ndi ikom na ndi inyom ka ha puo n’ogbako ndi ahụ, n’ihi na inogide n’ime ha putara onwu ime mmuo na nke ebighi ebi. Onye amuma ugha nke Betel na-anochi anya usoro okpukpe nke Jeroboam guzobere na Betel. O bu usoro nke guzobere ihe oyiya nye anu ohia ahụ, ma anu ohia e deputaghachiri bu anu ohia nke Katolik. Ndi Protestant gara n’ihu ikpo onwe ha ndi Protestant, ma ha gara n’ihu kwa idebe ubochi anyanwu dika ubochi ofufe, nke bu akara nke ochichi Katolik.

Ndi Protestant na-azoro na ha bu ndi Protestant, o bu ezie na naani nkowa nke ibu Protestant bu imegide Rome; ma n’ime ime nke a, nkwuputa ha bu onyinyo nke uka Rom, n’ihi na o na-ekwuputa na o bu uloro Ndi Kraist, o bu ezie na o nweghi nkwardo Akwukwo Nso maka nkwuputa ahụ. Nkwuputa ya dabeere n’ike ochichi efu nke odinala na omenala, nke bu otu ikike ugha ahụ Protestantism ji aru oru ka ha na-azoro na ha bu ndi Protestant. O bu otu echiche ahụ kpuru isi mere ka Seventh-day Adventists kweere na, dika ndi Laodicea, ha ka no n’ime mmekorita ogbugba ndu nke di nchebe. O bu otu ikike ugha ahụ ka Izrel oge ochie kposara mgbe ha siri, “Ulo nso nke Onyenwe anyi, ulo nso nke Onyenwe anyi ka anyi bu.”

“Ndi Juu egeghi nti n’ido aka na nti ahụ. Ha chefuru Chineke, ha tufukwara anya n’elu ihe ugwu ha di elu dika ndi nnochiteanya Ya. Ngozi ndi ha natara ewetaghị ngozi n’uwa. Ha jiri uru nile ha nwere mee naani maka inye onwe ha otuto. Ha napuru Chineke oru ozi O chorọ n’aka ha, ha napukwara umu mmadu ibe ha nduzi nke okpukpe na ihe nlereanya di nso. Di ka ndi bi n’uwa tupu idei mmiri ahụ, ha soro echiche ojoo niile nke obi ha ruo oru. N’uzo di otu a, ha mere ka ihe di nso yie egwuregwu efu, na-asị, ‘Ulo nso nke Onyenwe anyi, ulo nso nke Onyenwe anyi, bu ndi a’ (Jeremiah 7:4), ebe n’otu oge ahụ ha no na-akowa agwa Chineke n’uzo na-ezighi ezi, na-emebi nsopuru aha Ya, ma na-emeto ebe nso Ya.”

“Ndi oru ubi-vain ahụ e nyere nlekota ubi-vain nke Onyenwe anyi abughi ndi kwesiri ntukwasị obi n’ihe e nyefere ha. Ndi nchuaja na ndi nkuzi abughi ndi nkuzi kwesiri ntukwasị obi nye ndi mmadu. Ha edobereghi n’ihu ha idi mma na ebere nke Chineke na ihe O na-ario n’aka ha, ya bu ihunanya ha na ozi ha. Ndi oru ubi-vain a chorọ otuto nke onwe ha. Ha chorọ inaputa mkporu nke ubi-vain ahụ were buru nke ha. O bu oru ha nke ukwu idota uche na nsopuru nye onwe ha.” Christ’s Object Lessons, 292.

N’afọ 1863 mmeghari nke ndi Millerite kwusiri, ma o kwusila ibu mmeghari nke ndi Filadelfia n’afọ 1856. A juru ozi Mosis (nke “ugbo asaa”), nke Elaija (William Miller) weputara, a juru ya; ma nkwasị ahụ dabeere n’uzo omumu nke onye amuma ugha nke Betel. Afọ 1863 bu njedebe nke afọ iri isii na ise nke malitere n’afọ 1798, burukwa njedebe nke amuma Aizaya isi nke asaa.

O wee rue n’ubochi Ehaz nwa Jotam, nwa Uzaja, eze Juda, na Rezin eze Siria, na Peka nwa Remalaja, eze Izrel, rigoro ije megide Jerusalem ibu agha megide ya, ma ha enweghi ike imeri

ya. E wee gwa ụlọ Devid, si, Siria ejikọtala onwe ya na Efraim. Obi ya wee maa jijiji, na obi ndị ya, dika osisi nke oħia si ama jijiji n'ihu ifufe. Mgbe ahụ, Onyenwe anyi gwara Aizaya, si, Pụọ ugbu a izute Ehaz, gi onwe gi na Shear-jashub nwa gi, n'isi ngwucha owa mmiri nke odo mmiri elu, n'uzo ukwu nke ubi onye na-asa akwa; Gwa ya, Lezienụ anya, noro juu; atula egwu, ka obi ghara ida gi mba n'ihu odu abuo ndi a nke nku oku ndi na-ese anwuru, n'ihu iwe oku nke Rezin na Siria, na nke nwa Remalaja. N'ihu na Siria, Efraim, na nwa Remalaja, ezula ajo izu imegide gi, si, Ka anyi rigoo megide Juda, kpasuo ya iwe, ka anyi mepere onwe anyi oghere n'ime ya, ka anyi guzobe eze n'etiti ya, ya bu, nwa Tabeal: Otu a ka Onye-nwe-ayi Jehova kwuru, O gaghi eguzo, o gaghi-emekwa. N'ihu na isi Siria bu Damaskos, isi Damaskos bukwa Rezin; ma n'ime afo iri isii na ise ka a ga-agbaji Efraim, ka o ghara ibu ndi mmadu. Isi Efraim bu Sameria, isi Sameria bukwa nwa Remalaja. O buru na unu ekweghi, n'ezie, a gaghi eme ka unu guzosie ike. Aizaya 7:1-9.

Amuma nke afo iri isii na ise di n'amaokwu nke asato na-egosi na "n'ime" oge afo iri isii na ise ahụ, a ga-eburu alaeze ugwu nke ebo iri ahụ n'agha n'idoro n'agha. E deoro oħu ahụ n'afọ 742 BC, ma afo iri na itoolu ka e mesiri, n'afọ 723 BC, e chusasiri Efraim ma ndi Asiria doro ya n'agha. N'afọ 677 BC, na njedebe nke afo iri isii na ise ahụ, e jidere eze Manase ma koro ya gaa Babilon. Ebe mmalite ya n'afọ 742 BC na-akara agha umu amaala n'etiti alaeze ugwu na alaeze ndida nke Izrel, dika 1863 na-akara kpomkwem etiti Agha Umu Amaala na United States n'etiti Ugwu na Ndida. Aisaya kwusara amuma ahụ n'ala ebube nkiti (Judah), ma e mezuru amuma nke 1863 n'ala ebube nke mmuo (United States).

E nwere akara uzo ato n'ime amuma afo iri isii na ise ahụ. Agha obodo nke 742 BC sochiri, n'ime afo iri na itoolu, site n'ichusasi alaeze ugwu ahụ na 723 BC. N'ogwugwu afo iri isii na ise ahụ, a chusasiri alaeze ndida ahụ. Amuma ahụ, tinyere mmalite na njedebe ya, na-anochite anya "iwe" abuo nke Chineke megide alaeze ugwu na alaeze ndida, ma iwe abuo ahụ bu uzo nwee afo iri na itoolu n'ebe mmalite ha di, e mesia ha sochiri afo iri na itoolu ozo nke bira n'azu mmezu ha.

Nhazi chiasm niile ahụ na-egosi oge agha obodo n'etiti ugwu na ndida nke na-akara ma mmalite ma ogwugwu. N'etiti mmalite na ogwugwu ahụ, a kpogara ma ndi mmegide abuo nke agha obodo ahụ n'ime igba ohu, ma n'ime afo iri isii na ise ahụ, mgbe a kpokotara ha puta n'onodu igba ohu nke a chusasiri ha n'ime ya n'otu n'otu, ka ha buru otu mba, ha rutere n'afọ 1863, nke bu ubochi nke Emancipation Proclamation nke tohapuru ndi ohu. Amuma banyere agha obodo n'ime Juda nkiti na-ejedebe n'agha obodo n'ime Juda nke mmuo, n'ihu na Jizos na-eji mmalite ihe gosi ogwugwu ihe mgbe niile, n'ihu na O bu Alfa na Omega.

Akuko ihe mere eme nke afo 1863 nochiri anya ya site n'akuko ihe mere eme nke afo 742 BC, mgbe onye-amuma Aizaya, ya na nwa ya nwoke, ziputara ozi nye eze oħo nke Juda (Ehaz). Afo 742 BC n'ime amaokwu ahụ nochiri anya ya site n'ama eze Ehaz, onye bu eze Juda, onye mechiri oru ofufe nke ulo nsọ Chineke, ma mee ka nnukwu onye nchujà ya wuo oyiri ulo nsọ ndi Siria n'ime ogie nke ulo nsọ Chineke nke di n'owa.

N'akuko ihe mere eme nke eze oħo Ahaz (nke amuma Aizaya koro afo 742 BC), onye ndu Jerusalem webatara ofufe ndi na-ekpere arusi (Katolik) n'ime nzuko Chineke, dika Adventizim Laodisia si laghachi n'usoro oru Protestantizim dapuru n'ezi okwukwe iji tufuo ozi Mosis nke

Elaija nyefere. N’afọ 742 BC, Aizaya chere eze ojọọ Juda ihu na njedebe nke ọwa mmiri nke ọdo mmiri nke elu, n’akukụ ubi nke onye na-asa ákwà, o wee kporọ nwa ya nwoke soro ya mgbe o mere otú ahụ. Aha nwa ya nwoke ahụ bụ ihe irịba ama, ma mgbe onye amụma si Juda chere eze Jeroboam ihu, o nyekwara ya ihe irịba ama.

Lee, mu onwem na umu nke Jehova nyeworom bụ ihe irịba ama na ihe ebube n’Izrel sitere n’aka Jehova nke usuu ndị agha, onye bi n’ugwu Zayon. Aịsaja 8:18.

Aha nwa Aizaja, “Shiar-Jashub,” pụtara “ndị fọdurụ ga-alaghachi.” Ndị ahụ “na-alaghachi” ndị mejupụtara ndị fọdurụ, bụ ndị ahụ na-eche Onyenwe anyị n’oge ọ na-egbu oge.

M ga-echere Onyenwe anyị, onye zoro ụlọ Jekọb ihu Ya, m ga-atụkwasi kwa Ya anya. Lee, mụ na umụaka ndị Onyenwe anyị nyeworo m bụ ihe irịba ama na ihe itụnanya n’Izrel sitere n’aka Onyenwe ndị agha, onye bi n’ugwu Zayon. Aịsaja 8:17, 18.

Mgbe Aizaya na eze ojọọ Ahaz na-emekọrịta okwu na 742 TOA, ọ na-anọchi anya ndị ahụ “chere,” n’ihi na ndị amụma niile na-ekwu maka ụbọchị ikpeazụ, ndị ahụ “na-echekwa” n’ụbọchị ikpeazụ bụkwa ndị tara ahụhụ site na mmechuihu mbụ ahụ. Jeremaia chere na Chineke aghọwo ya ụgha, ma jide mmiri ozuzo, Aizaya kwa na-eche na Chineke ezonala “ihu ya n’ụlọ Jekọb,” ma Aizaya kpebiri na ya ga-eche, ma chọọ Onyenwe anyị, nke na-anọchi anya ndị “amamihe” n’oge ọhụhụ ahụ na-egbu oge. Ndị ahụ laghachiri ma kewapụ ihe dị oké ọhụ ahịa n’ihe rụrụ arụ, ndị ga-abụ ọhụ Chineke, ka e mechiri akara, ya mere e jiri ha tūnyere ndị ahụ na-anata akara nke anụ ọhịa ahụ.

Ma ọtụtụ n’ime ha ga-asọ ngongọ, daa, gbajikwaa, burukwa ndị a tūrụ n’onyà, werekwa ha. Kechie àmà ahụ, kaa iwu ahụ akara n’etiti ndị na-eso ụzọ m. M ga-echekwa Onyenwe anyị, onye zoro ụlọ Jekọb ihu ya, m ga-atụkwasi kwa anya n’ebe ọ nọ. Lee, mụ onwe m na umụaka ndị Onyenwe anyị nyeworo m bụ ihe irịba ama na ihe itụnanya n’Izrel site n’aka Onyenwe ndị agha, onye bi n’ugwu Zayon. Ma mgbe ha ga-asị unu, Chọọ n’ụzọ ndị nwere mmụọ ndị maara ihe omimi, na ndị dibia afa na-ekwuputa nwayọ nwayọ, na-atakwa ntakiri olu: ọ bụ na ọ bughị Chineke ha ka ndị mmadụ kwesiri ichọ? Ọ ga-abụ na a ga-achọ ndị nwurụ anwụ n’ihi ndị ndị? N’iwu ahụ na n’àmà ahụ: ọ buru na ha anaghị ekwu dika okwu a si di, ọ bụ n’ihi na ihè adighi n’ime ha. Aizaya 8:16–20.

Anyị ga-aga n’ihu na omumụ a n’isiokwu na-esonụ.

“Ndị a abughị okwu Sister White, kama ha bụ okwu nke Onyenwe anyị, ozi Ya ezitela m ha ka m nye unu. Chineke na-akpọ unu ka unu ghara ịga n’ihu na-arụ ọrụ n’uzọ na-emegide Ya. E nyere ọtụtụ ntuziaka banyere ndị mmadụ na-aza onwe ha Ndị Kraist mgbe ha na-egosi pụta àgwà Setan, na n’ime mmụọ, n’okwu, na n’omume, ha na-egbochi ọganihu nke eziokwu, ma n’ezie na-eso ụzọ nke Setan na-eduga ha. N’ime obi ike ha, ha ejidewo ọchịchị nke n’uzọ ọ bụla na-abughị nke ha, nke ha na-ekwesighikwa iji arụ ọrụ. Onye Ozizi ukwu ahụ kwuru, ‘Aga m akwatu, akwatu, akwatu.’ Ndị mmadụ na-ekwu na Battle Creek, ‘Ụlọ nsọ nke Onyenwe anyị, ụlọ nsọ nke Onyenwe anyị ka anyị bụ,’ ma ha na-eji ọkụ nkịtị. Obi ha adighi eme nro ma ọ bụ ido onwe ha n’okpuru amara Chineke.” Manuscript Releases, volume 13, 222.